# GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.
„GAZETA" IESE ÎN FIECARE DI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.
ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 207. | Joi 1 (13) Noemvre | 1884.

## Brașovŭ, 31 Oct. (12 Noemvre)

In cursulŭ discusiunilorŭ urmate în comisiunea delegațiunei ungare s'au pusŭ unele cestiunĭ interesante și s'au făcutŭ asupra lorŭ unele observărĭ, cari sunt destulŭ de însemnate spre a nu fi trecute cu vederea din parte-ne.

Tótă discusiunea, putemŭ dice, s'a învĕrtitŭ împrejurulŭ întrebărilorŭ capitale: cum stămŭ cu Germania? cum stămŭ cu Rusia?

Câtŭ pentru alianța germano-austriacă ministrulŭ de esterne Kalnoky constată atâtŭ înaintea delegațilorŭ austriacĭ, câtŭ și înaintea delegațilorŭ ungurĭ, că esistă mai departe și că formézâ chiar „basa nealterabilă a politicei esteriόre a monarchiei."

Cu acésta declarare vagă însĕ nu se mulțumiră delegații, ci îșĭ esprimară în formă de interpelărĭ dorința de a cunósce cuprinsulŭ alianței dintre Germania și Austro-Ungaria. Delegatulŭ Szilagyi întrebă pe comitele Kalnoky despre natura obligațiunilorŭ ce le impune alianța ambelorŭ state și décă ea este încheiată pentru tóte eventualitățile séu numai pentru casurĭ anumite, în potriva unorŭ contrarĭ anumițĭ.

La tóte întrebările aceste comitele Kalnoky a rĕspunsŭ, că interesele monarchiei îĭ punŭ lăcatŭ la gură și nu póte vorbi. Numai atâta sĕ fi spusŭ Kalnoky delegațilorŭ în modŭ confidențialŭ, că Germania și Austro-Ungaria au sfere de interese deosebite, cari trebue sĕ le apere fiecare statŭ de sine stătătorŭ. Cu acésta, precum bine observă o fóiă Vienesă, cestiunea despre cuprinsulŭ alianței germano-austriace a devenitŭ și mai întunecósă.

Szilagyi, rĕspundĕndŭ comitelui Kalnoky dise, că, după ce în cartea lui Busch intitulată: „cancelarulŭ nostru" se constată, că Bismark a fostŭ propusŭ la începutŭ ca tractatulŭ de alianță sĕ fie presentatŭ parlamentelorŭ din Austro-Ungaria și Germania spre sancțiune, dênsului i se pare că nu este unŭ postulatŭ necondiționatŭ alŭ alianței, ca sĕ fie ținutŭ în secretŭ cuprinsulŭ ei.

La observarea acésta a lui Szilagyi a rĕspunsŭ fostulŭ ministru de esterne, comitele Andrassy, care la 1879 a încheiatŭ alianța cu Bismark. Elŭ dise că propunerea de a se presentá tractatulŭ de alianță parlamentelorŭ nu s'a făcutŭ niciodată în modŭ formalŭ. Bismark ce-i dreptŭ a adus'o în discusiune în cursulŭ negoțărilorŭ, dér dênsulŭ, comitele Andrássy, a declaratŭ acea propunere de neoportună și după aceea, ca printr'unŭ tacitŭ consensŭ, nu s'a mai vorbitŭ de ea.

Din acésta descoperire foile germane austriace deducŭ cu totŭ dreptulŭ, că principele Bismark a voitŭ la începutŭ ca alianța Germaniei cu Austro-Ungaria sĕ nu fie privită ca o cestiune curatŭ esteriόră, ci ca o cestiune mai multŭ interiόră constituțională a celorŭ două împĕrății.

Póte că cancelarulŭ a avutŭ idea — dice „Neue freie Presse" — de a întemeá acésta alianță nu numai pe dreptulŭ ginților, ci pe dreptulŭ publicŭ alŭ ambelorŭ împĕrății, carĭ în vechime au fostŭ totdéuna împreunate, și de a creá între ele unŭ raportŭ cu totulŭ nou, care pe lângă conservarea suveranității lorŭ în regularea afacerilorŭ din întru, sĕ le facă sĕ se presenteze ca unŭ singurŭ statŭ în afară.

Cu alte cuvinte „idea cea mare" a cancelarului pentru care se entusiasmézâ foile germane din Austria, era de a creá unŭ raportŭ între Germania și monarchia nóstră nu multŭ deosebitŭ de acela ce esistă adĭ între statele federale din Germania. Acésta ar fi fostŭ într'adevĕrŭ metoda cea mai simplă de a uní pe toțĭ Germanii sub chivera prusiană și o asemenea legătură ar fi corespunsŭ póte stărei actuale a monarchiei nóstre față cu Germania, care séménă multŭ cu o vasalitate.

Se înțelege că în urma descoperirei comitelui Andrassy curentulŭ antiprusianŭ a trebuitŭ sĕ se ciocnéscă cu entusiasmulŭ prusofililorŭ. Diarele cehice susținŭ din contră, că acea estindere, ce a voitŭ sĕ-o dé cancelarulŭ germanŭ alianței cu Austro-Ungaria, nu putea întrá în cadrulŭ unui tractatŭ între două state suverane. Aceste diare se declară prin urmare în contra oricărei legăturĭ mai strînse cu Germania.

Atâtŭ cu privire la cestiunea cum stămŭ cu Germania. Despre cestiunea raporturilorŭ monarchiei cu Rusia vomŭ vorbi mai pe largŭ cu altă ocasiune.

## CRONICA POLITICĂ.

Încă o nouă lumină despre cele ce s'au vorbitŭ între cei trei monarchĭ cu ocasiunea întrevederii aruncă noulŭ diarŭ sêrbescŭ din Agramŭ »Srbobran.« Scriindŭ unŭ articolŭ asupra interpelării luĭ Rieger în afacerea Bosniei și asupra rĕspunsului ce l'a datŭ ministrulŭ de esterne, numita fóiă îșĭ încheiă articululŭ cu sensaționala scire, ce o are din isvorŭ fórte sigurŭ, că **sórta Bosniei se va hotărî în primăvara viitóre printr'unŭ plebiscitŭ.** In privința acésta, dice fóia sêrbéscă, s'a luatŭ o înțelegere la Skiernevice.

*

Münchenulŭ încă se póte lăuda cu scene electorale furtunóse, ba încă cum n'a mai vĕdutŭ nicĭ odată. Partida poporală convocase pe diua de 9 Noemvre n. la 3 óre după amédĭ o întrunire, dar politia găsi cu cale pe la 12 óre s'o opréscă. In urma acestei dispozițiunĭ, numerόse masse de lucrătorĭ se duseră la casina catolică, unde aveu sĕ vorbéscă pe la 4 óre Ruppert și Westermayer. Sala gemea de lume. Gazulŭ nu ardea, ómenii strigau furioșĭ sĕ se dea mai multă lumină, când Ruppert apărŭ pe tribună, o larmă îngrozitóre și strigăte nesfârșite îlŭ salută. De pe galerii planau foi volante și bilete de votatŭ democrate-sociale. Larma nu se mai sfârșea. Poliția sosesce, pĕtrunde cu baionetele în sală și o golesce. Stradele erau îndesate de ómenĭ și cu mare greutate poliția călărĕță putea ține liberă trecerea. Mii de foi volante s'au împărțitŭ dup'amédĭ. Agitațiunea pare că nare sĕ ia sfârșitŭ.

*

După nouele dispozițiunĭ ale ministeriului de rĕsboiu din St. Petersburg, poporulŭ rĕsboinicului **Caucasŭ** va fi înrolatŭ în cadrele armatei rusescĭ. In schimbulŭ acestei îndatorirĭ, **împĕratulŭ celŭ albŭ**, cum e numitŭ Țarulŭ în Asia, ofere poporațiunii caucasiane următórele înlesnirĭ: 1) Durata serviciului se reduce numai la o periodă de trei anĭ, căcĭ se are în vedere valórea rĕsboinică; recunoscută deja din luptele de pe la începutulŭ acestui seculŭ, a poporului caucasianŭ. 2) Din cei apțĭ pentru serviciulŭ militarŭ, nu se vorŭ înrolá sub stégurĭ decâtŭ numai jumĕtate, adecă contigentulŭ va fi numai de 5%. 3) Pre câtŭ interesulŭ serviciului va permite, soldatulŭ caucasianŭ va fi lăsatŭ sĕ'șĭ facă anii de serviciu în localitatea lui. Decĭ numai când împrejurările vorŭ cere, recruțiĭ indigenĭ vorŭ fi dislocațĭ în regimentele ruse ale armatei caucasiane. Obligativitatea militară se va pune în practică chiar în anulŭ acesta.

Unŭ micŭ favorŭ se acordă poporațiunii din guvernamentele Cars, Batum, Tzernomvrien și Suchum, prin faptulŭ că serviciulŭ militarŭ obligatorŭ nu se va introduce în aceste localitățĭ decâtŭ numai dela 1 Ianuarie 1887. Motivulŭ acestei dispozițiunĭ este împrejurarea că situațiunea economică a locuitorilorŭ din aceste guvernamente este tare sdruncinată prin rĕsboiulŭ din urmă. Dispozițiunile acestea se vorŭ pune în aplicare prin niște comitete, în carĭ vorŭ figurá și membrii indigenĭ din Caucasŭ. In curĕndŭ aceste nouĕ mĕsurĭ pentru sporirea armatei ruse se vorŭ publicá în fóia oficială a imperiului.

*

La 17 Noemvre n. vorŭ începe în camera francesă desbaterile asupra creditului pentru **espedițiunea din Tonchingŭ.** Afară de 10·8 milióne pentru întreținerea corpului de espedițiune până la sfêrșitulŭ anului, ministrulŭ de rĕsboiu mai cere încă 1·8 milióne francĭ pentru instruirea trupelorŭ de întărire, ce se vorŭ lua din armata africană, și alte 4 milióne pentru transportulŭ lorŭ. Trimiterea acestorŭ trupe se cere fórte urgentŭ, căcĭ după cum spune »Temps« Chinezii blochézâ trupele lui Courbet ce au sĕ desbarce lângă Chelungŭ pe insula Formosa, a cărei ocupare este, după »République française,« cheia de resolvare a situațiunii. Deórece China n'are banĭ, nu se va cere despăgubire de rĕsboiu; dér Francia va ocupá pozițiunile strategice ale Formosei, silindŭ prin acésta pe China sĕ esecute tractatulŭ dela Tienținŭ și sĕ evacueze orașele grănițărescĭ ale Tonchingului.

Se vorbesce cu multă probabilitate, că China primesce condițiunile puse de Francia, din causă că partida păcii câștigă mereu terenŭ. Ferry are mare speranță, că tractările începute vorŭ avé succesulŭ doritŭ.

*

Partida stângei dinastice din **Spania** a datŭ acum câteva dile unŭ banchetŭ în onórea mareșalului **Serrano** și a nepotului sĕu generalului Lopez Dominguez. Serrano, leaderulŭ partidei, a declaratŭ într'unŭ discursŭ ce l'a ținutŭ cu acéstă ocasiune, că etatea și slăbiciunea sa nu'i mai permitŭ sĕ continue viața sa politică, de aceea rugă pe membrii partidei, sĕ considere în viitorŭ ca leadĕrŭ alŭ ei pe nepotulŭ sĕu și fostulŭ ministru de rĕsboiŭ Lopez Dominguez, care e în stare sĕ esecute opera alianții între ideile moderne și între instituțiunile representate prin monarchia lui Alfonso XII.

*

Din lupta electorală înverșunată din Statele Unite, **Cleveland** a eșitŭ victoriosŭ, alegĕndu-se președinte în contra republicanului Blaine. Diarele englese spunŭ că resultatulŭ se putea sci încă din diua din'âiu a alegerilorŭ, dar nu s'a comunicatŭ nimicŭ despre acésta, fiindcă republicanii totŭ sperau că vorŭ găsi, ca și în 1876, unŭ mijlocŭ de a scóte o maioritate pentru Blaine. Meritulŭ că a eșitŭ victoriosŭ Cleveland cu partida democratică se atribue statului Newyork, unde agitațiunea poporului era nespusŭ de mare, și unde s'a constatatŭ că Cleveland e stimatŭ și respectatŭ chiar de partida contrară. Ce e dreptŭ, Cleveland este unŭ administratorŭ escelentŭ și atâtŭ republicanii câtŭ și democrații se aștéptă la marĭ lucrărĭ salutare din partea lui.

### Afacerea catedrei de limba română din Sătmarŭ.

„Szamos" dela 6 Noemvre, vorbindŭ despre decursulŭ adunărei consiliului comunalŭ din 3 Noemvre a. c. dicea:

»Sala de consiliu a magistratului de multŭ n'a fostŭ martora unei adunărĭ atâtŭ de agitate ca cea dela 3 Noemvre. A fostŭ vorbă despre formarea listei de viriliștĭ. D-nulŭ profesorŭ **Vasile Lucaciu** a reclamatŭ de órece a fostŭ eschisŭ din lista viriliștilorŭ, și de órece ca la unŭ profesorŭ, nu i sa socotitŭ contribuția în modŭ duplu. Comisiunea verificătóre nu l'a pututŭ respinge din lista viriliștilorŭ. Procurorulŭ însă pe basa legei făcŭ obiecțiunĭ, în consiliulŭ comunalŭ, în privința primirei domnului profesorŭ. La vorbirea primarului, întâmpinată cu ovațiunĭ entusiastice, consiliulŭ comunalŭ a enunțatŭ că primirea D-lui profesorŭ în lista viriliștilorŭ, afară de pedecile pe carĭ i le pune legea, nu sĕ póte admite ș

din causa purtărei lui anțipatriotice, și-lŭ ține de nedemnŭ sĕ ocupe locŭ în șirele unei jurisdicțiunĭ curatŭ unguresci. Agitațiunile antipatriotice, de la venirea D-lui profesorŭ în orasulŭ nostru au devenitŭ din ce în ce totŭ mai cunoscute. Scopulŭ întrunirilorŭ obicinuite ce se facŭ la d-lŭ profesorŭ, mulțĭ îlŭ cunoscŭ deja. Pe rêndŭ amŭ aflatŭ cu toții că în orașulŭ nostru lucră o societate bine organisată în sensulŭ gravitațiunilorŭ antipatriotice dacoromâne. Și tocmai pe când se descoperi în colónele acestei foi acțiunea antipatriotică a conducĕtorului acestei societățĭ, pe atuncĭ acesta basatŭ pe legile patriei îșĭ arógă dreptulŭ d'a întra în sînulŭ corporațiunei celei mai stimate, fața de care a călcatŭ tóte îndatoririle.

In adevĕrŭ acestŭ casŭ fără asĕmĕnare din orașulŭ nostru, a trebuitŭ se scótă din rĕbdare și se misce simțirile nóstre. Opiniunea publică laudă acea disposițiune a consiliului comunalŭ, prin care a enunțatŭ în modŭ de sentință, de a cere dela înal. ministeriu depărtarea actualului catechetŭ și profesorŭ de limba română, pentru acțiunile lui antipatriotice. A s e m e n e a  s e  p ó t e  a p r o b á  ș i  a c e l ŭ  p a s ŭ  a l ŭ  c o n s i l i u l u i  c o m u n a l ŭ,  p r i n  c a r e  c e r e  d e l a  m i n i s t r u l ŭ  d e  c u l t e  s t e r g e r e a  c a t e d r e i  d e  l i m b a  r o m â n ă, remânêndŭ numai cea de religiune. In scólele medii e nemotivată instruirea elevilorŭ de rîtulŭ grecescŭ carĭ sciu unguresce și sêmțescŭ unguresce (???) în limba română. I n s t r u i r e a  l i m b e i  r o m â n e.  p e  s p e s e l e  s t a t u l u i,  n u  e  n i c ă i r ĭ  p r e s c r i s ă  î n  l e g e.

Fóia „Szamos" îșĭ încheiă articlulŭ cu urmĕtórele: »Décă este sănĕtosŭ spiritulŭ de întĕlegere alŭ acestui orașŭ curatŭ maghiarŭ, décă acestŭ orașŭ nu vré sĕ sufere stîrbire în reputațiunea sa de patriotŭ, înaintea opiniunei țĕrei, atuncĭ nu i e permisŭ a se oprí acolo, unde se aflà acum fațǎ cu aceste acțiunĭ antipatriotice; ci trebue tăiată cangrena din corpulŭ sănĕtosŭ alŭ societății. Consiliulŭ comunalŭ și-a împlinitŭ datoria acum se vedemŭ cum îșĭ vorŭ face datoria și celelalte instituțiunĭ sociale.«

Amŭ dorí sĕ ne spună d-lŭ Tisza cine suntŭ adevĕrații turburătorĭ ai păcii dintre rasse în Sătmarŭ profesorulŭ Vasile Lucaciu,*) care voiesce a-șĭ esercitá dreptulŭ sĕu de cetățanŭ, orĭ „Maghiarii curațĭ" din Sătmarŭ, carĭ îi răpescŭ acestŭ dreptŭ numai pentru că e Românŭ și ca Românŭ nu voiesce sĕ-șĭ vêndă sângele sĕu propriu? —

*) In numerii trecuțĭ s'a scrisŭ din eróre L u d o v i c ŭ, în locŭ de V a s i l i e  L u c a c i u.

## SCIRILE DILEI.

Deséră va dá în sala hotelului Nro. 1 renumitulŭ cântărețŭ alŭ curții din Viena d. G u s t a v  V a l t e r unŭ concertŭ cu concursulŭ pianistului M. Schirmann. Prețulŭ locurilorŭ: Cercle 1 fl. 50 cr., loculŭ alŭ doilea 1 fl. Galeriă și Parteree 60. Biletele se vândŭ în librăria Zeidner, și séra la casă.

—0—

„Pester Lloyd« scrie, că procurorulŭ din Têrgu-Mureșului a intentatŭ p r o c e s ŭ  d e  p r e s ă în contra »Observatorului« din Sibiiu, pentru că în Nr. 82 a publicatŭ unŭ articulŭ, în care cu ocasiunea serbării lui Horea și Cloșca ar fi disŭ, că poporulŭ românŭ numai după sosirea Plevnei unguresci îșĭ va redobândí drepturile sale.

Este acésta unŭ începutŭ alŭ aplicării mĕsurilorŭ escepționale?

Joi va păși pe scena teatrului germanŭ de aicĭ d-șóra M a r i e  W i d e m a n, prima cântăréță de operete dela teatrulŭ reședințialŭ din Hanovera, în piesa „Der lustige Krîeg.«

—0—

»Pester Lloyd« e năcăjitŭ focŭ pe „Schulvereinul« germanŭ, care în anii din urmă a datŭ la lumină vr'o 40 de scrierĭ în contra Ungurilorŭ și a ideei de statŭ maghiare.

Tribunalulŭ din Bistriță a numîtŭ, pentru acelŭ ocolŭ, pe Alexandru Szilagyi interpretŭ pentru limba română.

Ce sĕ-i facĭ, unde nu e piciorŭ de Ungurŭ, o ducĭ rĕu cu ungurésca.

—0—

Pentru menținerea ordinei la nouele alegerĭ ce se vorŭ face în Brețcu și Iliefalĕu, s'au trimisŭ acolo la 8 Noemvre n. 150 de ómenĭ și 5 oficerĭ din regimentulŭ 2 de infanterie de aicĭ.

—0—

Cetimŭ în »Românulŭ": »Centenarulŭ lui Horia s'a serbatŭ la Brăila printr'unŭ banchetŭ datŭ la restaurantulŭ Vaibel. Președinte a fostŭ aclamatŭ d. V. Sasu. Mai multe toasturĭ s'au ridicatŭ de dd. V. Sasu, T. Dobrescu, R. S. Campiniu, G. Mărgăritescu, N. V. Pârlea, Gr. Gianni etc. Comitetulŭ banchetului voindŭ a trimite o telegramă comitetului centralŭ din Bucuresci, oficiulŭ telegraficŭ localŭ, dice »Desceptarea,« a refusatŭ espeduirea. Protestămŭ din nou contra acestui faptŭ.«

—0—

Acționarii Băncei române din Timișóra, ce se va înființa cu unŭ capitalŭ de 30,000 fl. în 600 de acțiunĭ decâte 50 fl., vorŭ depune la subscriere 5 fl. de fiecare acțiune și 30 cr. ca cheltuelĭ de înființare; restulŭ din valórea acțiunii se va păti după cum va hotărî direcțiunea, dar nicĭ când mai multŭ ca 10% deodată și nu în timpŭ mai scurtŭ ca 30 de dile.

—0—

Lunĭ de diminéța MM. LL. Regele și Regina României s'au preumblatŭ mai multŭ timpŭ prin Viena, și au cumpĕratŭ diferite lucrurĭ. Visita ce a făcut'o pĕrechei regale ministrulŭ Kalnoky a duratŭ mai multŭ timpŭ. Erĭ diminéță, la sosirea în gara din Pesta părechea regală română a fostŭ primită de M. Sa monarchulŭ, fiindŭ aședată pe peronŭ și o companiă de onóre.

—0—

La vênĕtórea ce a făcut'o la 8 Noemvre n., lângă Trumau, prințulŭ de corónă, archiducii Franciscŭ și Otto, împreună cu ceilalțĭ 12 vênĕtorĭ, carĭ au luatŭ parte, au împușcatŭ 1220 de epurĭ.

—0—

»Egyetértés« dela 10 Noemvre, scrindŭ despre banchetulŭ lui Horia, datŭ în Bucuresci, dice că publiculŭ s'a adunatŭ în birtulŭ „Cosma," unde aflându-se nisce Nemțĭ, carĭ béu și mâncau, fură dațĭ afară în modŭ brutalŭ, și numai după noue óre, publiculŭ românŭ s'a aședatŭ la banchetŭ.

E curiosŭ, că diarele unguresci făcéu în dilele trecute hazŭ mare de „N. Münch. Tageblatt« ca fiindŭ rĕu informatŭ. Acei Germanĭ din birtulŭ Cosma s'au retrasŭ cu multă polită, îndată ce au auditŭ de scopulŭ petrecerei. Sĕ citéscă foia unguréscă în »Românulŭ« și se va convinge.

—0—

Despre m o b i l a r e a  p a l a t u l u i  r e g a l ŭ  î n  B u c u r e s c ĭ scrie diarulŭ parisianŭ Figaro de Joi, 6 Noemvre: »Casa Damon din Paris expune unŭ salonŭ complectŭ în „stilulŭ Renascerei," a cărui concepțiune și executare în cele mai micĭ detalii desfid e orĭce critică. Acéstă apreciațiune pe care ne o edictà admirațiunea a fostŭ deosebitŭ de acésta consacrată de hotărîrea unui suveranŭ. Maiestatea Sa Regele Carolŭ alŭ României, dorindŭ a-șĭ decora noulŭ sĕu palatŭ regalŭ din Bucuresci, a făcutŭ apelŭ la industriele din tóte țĕrile. Intre concurențĭ lupta a fostŭ înflăcărată și trebue s'o spunemŭ cu mândriă, că îndustria francesă, atâtŭ de admirabilŭ representată prin casa Damon, a obținutŭ aprobarea Regelui. Inregistrămŭ cu fericire acestŭ succesŭ eminamente francesŭ cuceritŭ de casa Damon într'o țéră, care și în acéstă ocasiune ne a datŭ o nouă dovadă de simpatia ei, simpatiă reciprocă afară de acésta, care nu a încetatŭ nicĭ unŭ momentŭ de a exista între cele douĕ națiunĭ. Sperămŭ, că casa Damon va admite publiculŭ parisianŭ a întra sĕ admire încă acele mobile în vastele și splendidele ei magazine, mai înainte de a le expedia pentru Bucuresci.«

—0—

Ministrulŭ Trefort a adresatŭ o circulară tuturorŭ autorităților scolare superióre, făcêndu-le atente, ca tuturorŭ tinerilorŭ carĭ voescŭ sĕ se dedice carierei diplomatice și militare și prin urmare sĕ între în academia séu în institutele de educațiune militare, sĕ îngrijéscă a li se propune câtŭ mai seriosŭ studiulŭ limbei germane, mai cu sémă în clasele superióre gimnasiale.

—0—

Pe cósta sudică a muntelui Cicsomlyo s'au găsitŭ în dilele acestea fragĭ frumoșŭ înflorite, ér într'o grădină din Gyergyo St. Miclăușŭ unŭ pĕrŭ a înfloritŭ a doua óră ca primăvara

—0—

D. locotenentŭ G r i g o r i u  T r a i l o v i c i u, românŭ din cottulŭ Carașŭ-Severinŭ s'a înaintatŭ la gradulŭ de căpitanŭ c. reg. în regim. de înfanteriă Nr. 33 D-sa este aplicatŭ de mai mulțĭ anĭ la despărțămêntulŭ de mapare (Mappirungs-Abtheilung).

—0—

Pe când biuroulŭ de corespondință din Pesta ne comunică casurile de coleră din Paris cu multă crușare, telegramele ce le primesce din Paris »Nr. fr, Presse" din contră spune că în 9 Noemvre până la 11 óre din nópte au fostŭ 186 bolnavĭ și 63 morțĭ de coleră.

## CORESPONDENȚA NÓSTRA DIN COMITATE.

Têrnava mică, 9 Noemvre 1884.

**MOTTO**

Nu-i Românŭ demnŭ de a sa ginte
Celŭ ce de astădĭ înainte
Nu voiesce a combate
Pentru a ginții libertate

D. Redactorŭ! Cu inima frêntă de durere îmĭ iau pêna în mână, căcĭ în locŭ de a vĕ puté comunica lucrurĭ plăcute, suntŭ silitŭ a vĕ comunicá numai de acelea carĭ suntŭ convinsŭ, că numai puținŭ de câtŭ alŭ mieu vorŭ amărî sufletulŭ și alŭ tuturorŭ Românilorŭ bine sêmțitorĭ, carĭ încă până acuma nu au îndrăsnitŭ cu inima temerară a înplântá cuțitulŭ în inima scumpei sale mame a scumpei sale națiunĭ, — vréu sĕ vĕ comunicŭ ceva despre celea ce s'au petrecutŭ în 5 Noemvre a. c. in preséra alegerei de deputatŭ dietalŭ alŭ Comitatului Têrnava mică, cu ocasiunea alegerei a 2-a; și cu deosebire vréu sĕ arătŭ întregului publicŭ românŭ, cum unii păstorĭ sufletescĭ, décă mai merită acestŭ scumpŭ nume, și-au uitatŭ de sânta lorŭ missiune, și au luatŭ în înțelesŭ falsŭ cuvintele laureatului poetŭ: „Preoțĭ cu crucea în frunte« șĭ-au uitatŭ că dênșii trăiescŭ din prescura românéscă cea dospită cu amare picurĭ de sânge românescŭ, căcĭ în preséra acelei alegerĭ, în locŭ de a griji cu scumpătate

8.

## FOILETONU.

### Revoluțiunea din 1784.

(Revoluțiunea lui Horia în Transilvania și Ungaria 1784—1785 scrisă pe basa documentelorŭ oficiale de N. Densușianu. Bucuresci 1884. Tipografia „Românulŭ," Carolŭ Göbl).

(Urmare.)

Nobilimea din castelulŭ Uniădórei voia se facă totŭ ca cea din Deva cu țĕranii ce i-a prinsŭ armata. Dér administratorulŭ domeniului fiscalŭ cerea ca prisonierii sĕ fie transportațĭ la Deva, comitatulŭ pretindea sĕ fie esecutațĭ în locŭ. Dér în 12 Noemvre locotenentulŭ Kallyani (Românŭ din Transilvania) la ordinulŭ vice-colonelului Karp din Hațegŭ puse în libertate pe toțĭ țĕranii prisonieri din Huniădóra în numĕrŭ de 115. »Décă n'așĭ fi liberatŭ pe ómenii aceștia, scriea Karp, deșĭ erau nevinovațĭ, nobilimea i-ar fi esecutatŭ cu gâdele, pe care îlŭ adusese anume și în lipsă de sabiă voieau sĕ le taiă capulŭ c'unŭ toporŭ.«

*

La 11 Noemvre Horia adresà unŭ u l t i m a t ŭ nobilimei din comitatulŭ Huniădórei. Funcționarulŭ de saline Brünek din Șoimușŭ a fostŭ silitŭ se scrie acestŭ ultimatŭ, care cuprinde urmĕtórele puncte: 1) Comitatulŭ dimpreună cu toțĭ posesorii și cu tótă seminția lorŭ se păstreze jurămêntulŭ sub cruce. 2) Nobilime sĕ nu mai fie și fiecare (nobilŭ) décă va puté sĕ capete o funcțiune împĕrătéscă se trăiéscă din ea. 3) Posesorii nobili sĕ părăséscă moșiile nobilitare. 4) Nobilii încă sĕ plătéscă imposite întocmai ca poporulŭ plebeu. 5) Pământurile nobilitari sĕ se împartă între poporulŭ plebeu, în conformitate cu ordinulŭ ce-lŭ va dá Impĕratulŭ. 6) Décă comitatulŭ va primi aceste condițiunĭ Horia le promite pace și în semnulŭ acestei păcĭ sĕ redice stegurĭ albe în Deva și în alte locurĭ. — Indată după ce primì acestŭ ultimatŭ, comitatulŭ cerù dela comanda armatei 12 tunurĭ pentru apĕrarea fortăreții.

*

Joi în 4 Noemvre căpitanii Horia, Cloșca și Crișanŭ se întruniră cu trupele lorŭ la Păltinișŭ, pe teritoriulŭ comunei Blășienĭ. De aicĭ o parte apucà spre Abrudŭ alta cu cei trei căpitanĭ întrà in 5 Noemvre în orașulŭ Câmpenĭ. Aicĭ publicà Horia țĕranilorŭ poruncile împĕrătescĭ și amenință pe cei ce nu vorŭ vení în trupa lui, că vorŭ fi trașĭ în țépă și li se vorŭ aprinde casele. Câmpenii se aflau în mâna țĕranilorŭ și Horia trămise pe Cloșca și Crișanŭ se ocupe Abrudulŭ, elŭ însușĭ se întórse la Vidra și Albacŭ se aresteze pre primarii domnescĭ de acolo. Cloșca și Crișanŭ ajunseră în 5 Nov. séra la Abrudŭ ér Sâmbătă deminéță trupa compusă din 29 sate ale Zarandului și 16 sate din domeniulŭ Zlatnei se ridicà cu sgomotŭ mare asupra Abrudului. Magistratulŭ orașului trămise o deputațiune în tabĕra țĕranilorŭ ca se încheiă pace cu ei, dér ei rĕspunseră »trebue se stingemŭ pe Ungurĭ până la unulŭ« și năvăliră asupra orașului, uciseră și devastară totŭ ce era ungurescŭ. Lunĭ în 8 Nov. țĕranii publicară în piața Abrudului, că porunca lui Dumnedĕu și a împĕratului este, că cine nu trece la religiunea română și cine nu sĕ îmbracă în haine românescĭ sĕ fie trasŭ în țépă séu sĕ i-se taie capulŭ Imediatŭ în urma acésta toțĭ cetățenii reformațĭ, unitarĭ și catolîcĭ din Abrudŭ, bărbațĭ, femei și copii trecură la religiunea română. Cei convertițĭ primiau dela preotulŭ românŭ câte unŭ biletŭ, pe care stá scrisŭ: »Asta-i creștinŭ bunŭ," și sĕ îmbrăcară cu toții în haine românescĭ. Țeranii năvăliră în 7 Nov. sub comanda lui Cloșca și asupra comunei Roșia. In Abrudŭ și în Roșia furia țĕranilorŭ ținù trei dile și în timpulŭ acesta fură constrinșĭ sĕ trécă la religiunea română 1122 cetățenĭ ungurĭ, între carĭ 548 unitarĭ, 468 reformațĭ, 65 catolicĭ și 41 luteranĭ.

Horia mergêndŭ în 8 Nov. în comuna Buciumŭ fù încunjuratŭ aici de mai mulțĭ țĕranĭ, cari câstigațĭ de primarulŭ domnescŭ făcură planulŭ sĕ'lŭ prindă. Ei cerură dela elŭ sĕ le arĕte poruncile și iscălitura împĕratului dér Horia le rĕspunse, că aceste suntŭ cu multŭ mai sfinte, decâtŭ se le pótă arĕtá lorŭ. Dér țĕranii nu se mulțumiră și sub cuvêntulŭ că Horia se laudă în modŭ falsŭ cu poruncile împĕratului, îlŭ închiseră în casa unui iobagiu și trămiseră la Zlatna după ajutorŭ militarŭ. Până se vină acestŭ ajutorŭ Horia fù liberatŭ de amicii sĕi și țĕranii, cari îlŭ arestase fură prinșĭ, legațĭ, bătuțĭ și casele lorŭ prădate.

*

In 8 Nov. căpitanii Horia și Cloșca tînĕrulŭ plecară cu trupele lorŭ în douĕ colóne pe Arieșŭ la vale și spre valea Ompoiului cu scopŭ ca sĕ se unéscă la Cricău și sĕ atace castelulŭ br. S. Kemény din Galda-de-josŭ și se libereze pe toțĭ țĕranii deținuțĭ acolo între cari se mai aflá și primarulŭ din Rîu-mare Dumitru Todea încă dela 1782. Cuprinsŭ de frică br. Kemény fugì la Aiudŭ și de aici la Sibiiu. Pe vêrfulŭ movilei dela Lupșa, Cloșca dise către țĕranii adunațĭ: »Suntŭ 7 anĭ de dile de

de turma încredințată păstoriei lorŭ și în locŭ de a-i dá învĕțăturele necesare, în persónă au condusŭ la alegere și încă ce e și mai multŭ, unii dintre dênșii în preséra acelei alegerĭ la banchetulŭ datŭ de către stăpânitorii ḑilei au ținutŭ și nescarĭ vorbirĭ ocasionale, între carĭ O'Conelĭ trebue sĕ amintescŭ pe Părintele Ioanŭ Popescu parochulŭ grc. din Feisa, carele a vorbitŭ la comuna săséscă Zsidveiu și pe I. Langa parochulŭ gr. c. din Taterlana, carele a vorbitŭ la Blășelŭ după cum amŭ auḑitŭ de la unii alegĕtorĭ. Décă dênșii se consideră de chemațĭ a conduce nava cea sdruncinată a națiunei la limanulŭ doritŭ, păséscă în publicŭ cu principiele D-lorŭ, ca așa décă va merita, — ceea ce nu se va întêmpla nicĭ odată, — sĕ ne închinămŭ și noi principielorŭ celorŭ salutarie ale d-lorŭ, căcĭ altcum nu numai din partea mea ci din a întregei națiunĭ vorŭ fi înfierațĭ de unelte miserabile și de șarlatanĭ naționalĭ.

Adevĕratŭ că pressiunea morală nicĭ pe aci nu a lipsitŭ, aflându-se și pe la noi câte unŭ oficialŭ, care pentru interese simplu personale a întreprinsŭ miserabilulŭ rolŭ de „cortesŭ", acésta însĕ nu-i scuséză nicĭ decâtŭ pe domnii preoțĭ din cestiune, nu, căcĭ dênșii din capulŭ locului trebuia sĕ-șĭ reflecteze:

»Mergĭ și tu în luptă! Preotŭ românŭ a fi
Alta nu 'nsemnéză, ci'n luptă a trăí.
Română a fostŭ mama ce 'n brațe te-a purtatŭ,
Decĭ fii până la mórte Românŭ adevĕratŭ!"

Ba în urmă pressiunile morale s'au mai schimbatŭ în fisice, căcĭ unŭ slăbănogŭ de jude comunalŭ nu s'a jenatŭ a merge pre la casele alegĕtorilorŭ sĕi oferindule câte 1 fl. diurnă, pe care ne voindŭ a'lŭ primi, li-lŭ arunca josŭ în curte ḑicêndŭ: că de nu vorŭ merge la alegere numai decâtŭ îi vorŭ duce gendarmii. Acésta a fostŭ libertatea alegerei pe la noi. Sĕ sperămŭ însă, că va veni unŭ timpŭ când acei slăbănogĭ punêndu-sĭ mâna pe inimă 'șĭ vorŭ recunósce greșala.

**Unŭ alegĕtorŭ românŭ.**

———o———

## ULTIME SCIRI.

**Parisŭ**, 11 Noemvre. — In cercurile camerei se vorbesce, că din causa apropiatei încheiărĭ a păcii cu China, trupele întăritóre nu se vorŭ mai trimite. In locŭ de despăgubire, Francia se mulțămesce cu evacuarea complectă a Tonchingului de către Chinesĭ și cu ocuparea Chelungului de cătrŭ Francesĭ până la esecutarea tractatului din Tienținŭ.

**Berlinŭ**, 11 Noemvre. — Se vorbesce că conferința Congului va fi deschisă de cancelarulŭ imperiului.

**Róma**, 11 Noemvre. — In consistoriulŭ secretŭ de erĭ, Papa ținŭ unŭ scurtŭ discursŭ, în care atrase atențiunea asupra panicei situațiunĭ a bisericei și accentuà în același timpŭ, că credința catolică trebue sĕ se lățéscâ în tótă lumea precum în America, în Australia, în India, în Orientŭ și anume în Africa, unde s'a restabilitŭ reședința episcopéscă cartaginensă.

**Varșovia**, 11 Noemvre. — Ministrulŭ de rĕsboiu a stabilitŭ contingentulŭ recruțilorŭ pentru totŭ imperiulŭ la 224,000 ómenĭ. Dela anulŭ nou se vorŭ îmulțí și posturile dela granițele întregului imperiu. Causa acestei mĕsurĭ este contrabanda cea désă, care aduce marĭ scăderĭ în venitele vămilorŭ.

**Roma**, 11 Noemvre. — „Agenzia Stefani" anunță din Tripolis, că o patrulă de zapcii (gendarmĭ) a întratŭ la 6 Noemvre cu sila în scóla italiană, maltratà pe servitoriulŭ scólei și-lŭ tirî afară ca sĕ-lŭ aresteze, dér mai târḑiu fù eliberatŭ. Consululŭ italianŭ imediatŭ arătà casulŭ guvernului, care îi comunicà că căprarulŭ este încarceratŭ și cei lalțĭ vinovațĭ vorŭ avé sĕ'șĭ dea sémă înaintea tribunalului.

**Bucuresci**, 11 Noemvre. — Alaltaerĭ între Calafatŭ și T. Severinŭ s'a lovitŭ vaporulŭ austriacŭ „Galatz" cu șalupa română „Pandurulŭ," care s'a și cufundatŭ. Vaporulŭ „Galatz" n'a suferitŭ nicĭ o vătĕmare.

**Agramŭ**, 10 Noemvre. — Episcopulŭ Strosmayer a plecatŭ aḑĭ la Novi-Dvori, unde va sfinți noulŭ mausoleu alŭ Banului Jelacicĭ. De aicĭ episcopulŭ Strossmayer se va reîntórce la Agramŭ, unde va mai petrece încă douĕ ḑile.

———o———

### TELEGRAMA PARTICULARA A »GAZ. TRANS.«

**Budapesta,** 11 Noemvre séra. — Părechea regală română sosì aḑĭ dela Viena aicĭ înainte de 2 óre. La gară aștepta Maiestatea Sa împĕratulŭ cu adjutanții sĕi, comandantulŭ de Corpŭ Edelsheim, primulŭ ministru Tisza, vice Consululŭ românŭ și alții. Inalții óspeți la dorința Maiestății Sale au plecatŭ la palatulŭ regalŭ cu trăsurile Curții. In trăsura dintêiu ședea Domnitorulŭ nostru cu Regele Carolŭ deadrépta. Astă séră la 10 óre Maiestățile Lorŭ regale plecară spre Bucurescĭ.

———o———

## SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

**Pesta,** 12 Noemvre. — Maiestatea Sa și părechea regală română asistară la representațiune la operă, apoi plecară la gară. Maiestatea Sa a purtatŭ la brațŭ pe Regina României. Regele Carolŭ, în uniformă de colonelŭ alŭ regimentului 6 austro-ungarŭ, urmà cu suita. Câteva minute înainte de plecarea trenului MM. LL. se duseră, după o despărțire fórte cordială, pe peronŭ; părechea regală română, după ce M. Sa a sărutatŭ mâna Reginei, se suì în cupeu conversândŭ cordialŭ până la plecare. La pornirea trenului publiculŭ isbucnì în strigăte entusiaste.

**Paris,** 12 Noemvre. — După rapórtele oficiale ale prefecturei de Seina, în cele 24 de óre din urmă au fostŭ 98 morțĭ de coleră, dela meḑulŭ nopții alaltaerĭ până erĭ nópte la ora 1 numĕrulŭ totalŭ alŭ morțilorŭ de coleră e 56.

———o———

## DIVERSE.

**Bugetulŭ cultului în Francia.** — Conspectulŭ bugetului cultului francesŭ dela începutulŭ secolului acestuia până în ḑilele nóstre, pe care îlŭ publică foi parisiene arată că preoțimea catolică n'are dreptŭ, de a dorì restaurațiunea și de a afurisí republica pentru asprimea ei. In anulŭ X (1802) căpăta preoțimea catolică 1.258,197 francĭ. In anulŭ 1804 se urca la 7.389,049 francĭ, în 1805 la 12.407,927 franci, și în 1812 la 18 milióne. Restaurațiunea aflà la 1815 unŭ bugetŭ de 16,706,710 francĭ; până la 1821 sĕ urcă la 25.200,000 de francĭ, până la 1830 la 36.513.573 francĭ. In anulŭ 1831 îlŭ scoborî guvernulŭ din Iulie la 34.624,789 francĭ și în 1833 la 33.838,059 de francĭ. In 1840 spesele cultului făceau 35.824,653 francĭ și la 1848 la 39.968,263 de francĭ. Sub a doua republică se înmulțiră spesele la 42.323,280 de francĭ, în anulŭ 1860 s'au urcatŭ la 50.008,543 de francĭ și în 1869 la maximulŭ 54.532,936 de francĭ. Dela 1882 până la 1883 fluctuă bugetulŭ cultului între 53.347,866 și între 53 745,713 de francĭ. In anulŭ 1884 sĕ făcu o mică micșorare și sĕ scăḑu la 51.999,006 de francĭ. Cu tóte acestea reducțiunĭ Franța republicană totușĭ are celŭ mai mare budgetŭ pentru culte dintre tóte statele europene monarchice, ale cărorŭ capete încoronate se intituléză »din grația lui Dumneḑeu." Chiar nicĭ în ortodocsa și mare Rusia, unde Țarulŭ este totdeodată și capulŭ bisericii, nu se află pentru culte unŭ bugetŭ atâta de mare ca în Franța republicană.

**Botniță pentru ómeni.** — După cum comunică »Secolo« unŭ prefectŭ dintr'unŭ orașŭ alŭ Italiei, proprietarŭ bogatŭ puse culegătorilorŭ la culesulŭ viilorŭ botnițe de ferŭ, pentru ca se opréscă pe culegĕtorĭ de a mânca strugurĭ. Acéstă faptă a prefectului ajunse la cunoscința guvernului, dară prefectulŭ rĕmase și după aceea în postulŭ sĕu. Va ḑice cineva: ce lucru mare că a purcesŭ astfeliu acestŭ prefectŭ sgârcitŭ cu lucrătorii sĕi. — Dér óre ce-arŭ ḑice prefecții, când li s'ar pune lorŭ botnițe la mânĭ, ca sĕ nu pótă culégă . . . . . strugurii sunătorĭ.

**Societatea Camorra.** — De seculĭ esistă în Neapole și împrejurime acésta societate, care la începutŭ era de natură politică, în timpulŭ din urmă însă s'a degradatŭ la rolulŭ de banditŭ. Legătura între membrii ei e atâtŭ de puternică, în câtŭ poliția nicĭ-odată n'a fostŭ în stare sĕ-i nimicéscă totalŭ. In timpulŭ mai recentŭ au dispărutŭ, dovadă însă că nu s'a nimicitŭ totalŭ este timpulŭ catastrofei dela Ischia și colera de acum din Neapole. Camoristii ambe aceste împrejurărĭ le-au folositŭ pentru a despoia poporațiunea. După catastrofa dela Ischia s'a rĕspânditŭ vestea prin Neapole, că în decursulŭ nopții are sĕ urmeze o tempestate gróznică, și pe când alergau ómenii ca nebunii de pe o uliță pe alta, camoristii au jĕfuitŭ casele lăsate de proprietarĭ.

Despre organisațiunea camoristilorŭ servesce cu date fórte interesante »Piccolo« din Neapole. Intre altele descrie judecătoriile și legíle acestei societățĭ. Nu de multŭ i-a succesŭ poliției din Neapole a pune mâna pe unii dintre cei mai de frunte din acéstă societate și încă pe timpulŭ când chiar ținéu judecata asupra unui »giovanoto onorato (strengărelŭ de omeniă) din causă că a avutŭ obrăsnicia a loví în fața pe unulŭ,» căruia îi era subalternŭ pe »piccinotto.« Când i-a succesŭ poliției a străbate în localulŭ, în care se pertractá causa, fiscalulŭ societății chiar citea incusa, prin urmare a fostŭ norocósă a pune mâna pe toțĭ membrii, cari compunéu judecatoria. Judecătoriile societății se împartŭ în micĭ și în marĭ. Trei marĭ suntŭ în Neapole sub numirea »Gran mamma«; fie-care îșĭ are cerculŭ de activitate. Judecătoriile îșĭ ținŭ adunările de doue orĭ pe sĕptĕmână: Vinerea, ca sĕ aducă sentință asupra celorŭ acusațĭ, Sâmbăta ca sĕ împartă »bank«-ulŭ séu resŭltatulŭ sĕptĕmânii trecute. Agendele fiscalului de regulă le conduce o femeiă sub numirea de »spagnia.« Piccinottoului i stă în dreptŭ a fi dejucatŭ de unulŭ cu care e pe aceeașĭ tréptă. Președintele în ședințe ocupă locŭ pe o bute mare, ér juḑii pe buțĭ mai mici. Numele servitorului tribunalului e „sorece« (șórecŭ), a păzitorilorŭ, carĭ pândescŭ după polițianĭ, e »appostacane« (câinĭ păzitorĭ de case). Membrii ordinarĭ ai Camorei se compunŭ din cei apăsațĭ prin contribuțiunĭ și pléva poporului din Neapole. Judecĕtoria aduce sentințele pe basa unei legĭ scrise, pe care a compus'o la 1674 Sarecordo, călugărŭ carmelitŭ. In aceste legi este normatŭ câtă contribuțiune au sĕ plătéscă nemembrii societății, și că ce felŭ de uniformă au sĕ pórte diferitele clase ale Camorrei. Societatea împarte și semne decorative. „Inelulŭ de ferŭ« (»l'aniello e fierro«) e menitŭ pentru cei cu posițiune mai înaltă, și la o atare posițiune ajunge numai acela care a servitŭ societatea cu fidelitate în timpŭ de 30 anĭ, și carĭ au omorîtŭ celŭ puținŭ 10 agențĭ polițieneștĭ séu apoi aceia, carĭ s'au distinsŭ prin tâlhării și stândŭ în drumulŭ ómenilorŭ. »Cartea sfântă« enumĕră și soiulŭ pedepselorŭ, este, vorba în ea și de amenda în banĭ. Décă atâtŭ acusatorulŭ câtŭ și acusatulŭ este bărbatŭ au sĕ înpușce într'unŭ timpŭ și locŭ anumitŭ unulŭ asupra altuia cu ochii legațĭ și înaintea martorilorŭ; décă e în céртă unŭ bărbatŭ cu femeie séu douĕ femei, atuncĭ dueléză cu bastóne. Dacă se nașce vr'o diferință între judecătoria superioră și cea înferioră, causa se aplanéză cu arme, dar cu deosebire cu revolvere. Toțĭ juḑii societății cunoscŭ suteranele Neapolei, și fiecare piccinotto știe de pe mapa, care o are la sine, că în cătrău are s'o ea spre a eși la lumina ḑilei.

**Nu te uita la cojocŭ, și te uită sub cojocŭ.** — Aḑĭ diminéță spre rĕvĕrsatulŭ zorilorŭ scrie „Telegrafulŭ« comandantulŭ plutonului de sergențĭ călărĭ făcêndŭ rondulŭ obicinuitŭ pe la bariera Mavroghenĭ (Bucurescĭ) a arestatŭ în percursulŭ sĕu birja cu numĕrulŭ 384, în care se aflau două dame fórte bine îmbrăcate. — Ce este, domnule? strigară supĕrate dómnele în păläriă — Vĕ rugămŭ, rĕspunse comandantulŭ, sĕ vĕ scoborîțĭ din trăsură — Cum? nu sunteți de locŭ galantomŭ, d-le căpitanŭ. Plouă și apo- n'avețĭ voiă. Suntemŭ niște dame onorabile. — Vorba lungă sărăcia omului, dómnelorŭ eu nu cautŭ la cojocŭ și voi sĕ vĕdŭ ce e sub cojocŭ, ḑice comandantulŭ sărindŭ de pe calŭ. — Cum voițĭ sĕ vedețĭ ce e sub... cojocŭ? Vai de noi, esclamară ambele dame, scoborêndu-se din birjă. Imediatŭ ce fustele și rochiele părăsiră birja, la privirea comandantului apărură niște tinichele cu spirtŭ. S'a constatatŭ că totalulŭ lichidului este de peste 10 vedre.

**Cincĭ copii născuțĭ de o dată.** — Din Zavidovicĭ, cerculŭ Ziepce se scrie »Postei bosniace,« că în 24 Octomvre dimineța, soția lui Bego Starcevicĭ, care venise la rudeniile sale ca sĕ le vaḑă, fu apucată de durerile nascerii și până după prânḑŭ cam pela 4 óre născŭ 5 ficiorĭ. Toțĭ cincĭ veniră sănătoșĭ pe lume, dar numai cei trei dintâi au fostŭ pe deplinŭ desvoltațĭ și nicĭ unulŭ nu avù de a se bucura de viață, fiindŭ că peste unŭ pătrarŭ de óră toțĭ muriră. Mama, care se afla numai în luna a șéptea a însărcinării sale, este sănătósă.

Pe aci era sĕ se îmulțéscă némulŭ lui Starcevicĭ cu cincĭ suflete. Ce sĕ'i facĭ, cu Dumneḑeu nu sĕ póte pune nime împotrivă.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu.

---

cândŭ eu mĕ muncescŭ cu Horia se putemŭ face ca voi sĕ fițĭ militarĭ și acum în traista asta aicĭ se află acéstă înaltă poruncă.« Apoi luà jurămêntulŭ de credință dela țĕranĭ »că'lŭ vorŭ urma și nu vorŭ cercá nicĭodatŭ sĕ'lŭ părăsésčă, așa sĕ le ajute Dumneḑeu Tatălŭ, Fiulŭ și Duhulŭ sfântŭ, Maica Domnuluî și toțĭ sfinții.« — Din Lupșa trupa lui Cloșca merse în comuna Ofenbaia, unde se repetară scenele din Abrudŭ și până la Cricău unde se uní Joi în 11 Nov. cu trupa tênĕrului Horia. Peste nópte voiau se atace castelulŭ din Galda, dér planulŭ rĕmase neesecutatŭ.

In acea ḑĭ sosi la Galda vice-colonelulŭ Schultz trămisŭ de comandantulŭ generalŭ ca sĕ tracteze pace cu țĕranii rĕsculațĭ. Elŭ rugă pe Cloșca sĕ nu atace Galda încă în nóptea aceea, ear în ḑiua următóre începură tractările de pace.

*

Pe când Cloșca și Crișanŭ ocupaseră Abrudulŭ, altă trupă de țĕranĭ atacà poporațiunea ungurésčă din Vulpĕrŭ și în 7 Nov. pe cea din Vințulŭ de josŭ. In Vințŭ în timpŭ de 4 ḑile țĕranii esecutară 8 persóne, prădară și distruseră 36 de case de ale nobililorŭ, între cari curțile conțilorŭ Banffy și Vass și ale br. Alvinczi, vĕrsară vinulŭ celŭ aflară prin pivnițĭ și iobagii proprii împărțiră între dênșii bucatele ḑicêndŭ, că e »munca lorŭ.«

Sub conducerea caporalilorŭ Lupu Róncea și Ursu Róncea o trupă atacà în 9 și 10 Nov. comuna Sălciva și curțile conțilorŭ Toroczkai; din S. Georgiulŭ Trăscăului și revoluțiunea se estinse răpede peste alte 17 comune din comitatulŭ Clușiului. Spaima grozavă cuprinse tótă nobilimea din Transilvania, ea nu se mai sêmția sigură nicăirĭ.

(Va urmá.)

### Cursulŭ la bursa de Viena
din 12 Noemvre st. n. 1884.

| | | | |
|---|---|---|---|
| Rentă de aurŭ ungară 6% | 123.20 | Bonurĭ croato-slavone | 100.— |
| Rentă de aurŭ 4% | 93.60 | Despăgubire p. dijma de vinŭ ung. | 98.— |
| Rentă de hârtiă 5% | 89.20 | Imprumutulŭ cu premiu ung. | 116.25 |
| Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare | 143.20 | Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului | 115.90 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) | 98.20 | Renta de hărtiă austriacă | 81.20 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune) | 119.— | Renta de arg. austr. | 82.45 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune) | 105.50 | Renta de aurŭ austr. | 103.75 |
| Bonurĭ rurale ungare | 100.75 | Losurile din 1860 | 134 75 |
| Bonurĭ cu cl. de sortare | 100.— | Acţiunile băncel austro-ungare | 870.— |
| Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ | 100.25 | Act. băncel de creditŭ ung. | 295.— |
| Bonurĭ cu cl. de sortare | 99.50 | Act. băncel de creditŭ austr. | 293.— |
| Bonurĭ rurale transilvane | 100.— | Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ | 5.78 |
| | | Napoleon-d'orĭ | 9.71 1/2 |
| | | Mărcĭ 100 împ. germ. | 59.95 |
| | | Londra 10 Livres sterlinge | 122.65 |

### Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 1 Noemvre st. v. 1884.

| | Cump. | vênd. |
|---|---|---|
| Renta română (5%) | — | — |
| Renta rom. amort. (5%) | — | — |
| » convert. (6%) | — | — |
| Împr. oraş. Buc. (20 fr.) | — | — |
| Credit fonc. rural (7%) | — | — |
| » „ „ (5%) | — | — |
| » » urban (7%) | — | — |
| » » » (6%) | — | — |
| » » » (5%) | — | — |
| Banca naţională a României | — | 1398 |
| Ac. de asig. Dacia-Rom. | — | — |
| « » » Naţională | — | — |
| Aurŭ . . . (8.67 1/2) | — | — |
| Bancnote austriace contra aurŭ | 2 07 | 2.08 |

### Cursulu pieţei Braşovŭ
din 13 Noemvre st. n. 1884.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Bancnote românescĭ | Cump. | 8.80 | Vênd. | 8.85 |
| Argint românesc | » | 8.75 | » | 8.80 |
| Napoleon-d'orĭ | » | 9.66 | » | 9.69 |
| Lire turcescĭ | » | 10.92 | » | 10.98 |
| Imperialĭ | » | 9.90 | » | 9.92 |
| Galbenĭ | » | 5.67 | » | 5.70 |
| Scrisurile fonc. »Albina« | » | 100.— | » | 101.50 |
| Ruble Rusescĭ | » | 122. 5 | „ | 123.— |
| Discontulŭ | » | 7—10 % pe anŭ. | | |



## Conspectulŭ operaţiunilorŭ institutului
*de creditŭ şi de economii „ALBINA“ în luna Octomvre 1884.*

INTRATE.

| | | |
|---|---|---|
| Numĕrarŭ transpusŭ din 30 Septembre 1884 | fl. | 58725.96 |
| Depunerĭ | „ | 96405.23 |
| Cambiĭ rĕscumpĕrate | „ | 268011.57 |
| Imprumuturĭ hipotec. şi alte împrumuturĭ | „ | 53890.40 |
| Interese şi provisiunĭ | „ | 17519.24 |
| Fondulŭ de pensiune | „ | 330.75 |
| Monetă vêndută | „ | 62722,94 |
| Effecte | „ | 13020.25 |
| Conturĭ curente | „ | 37720.40 |
| Diverse | „ | 519.90 |
| | fl. | 608866.64 |

EŞITE.

| | | |
|---|---|---|
| Depunerĭ | fl. | 77551.67 |
| Cambiĭ escomptate | „ | 295068.05 |
| Imprumuturĭ hipotec. şi alte împrumuturĭ | „ | 51745.20 |
| Interese pentru depunerĭ | „ | 314.79 |
| Contribuţiunĭ şi competinţa | „ | 241.43 |
| Salarie şi spese | „ | 2380.81 |
| Monetă cumpĕrată | „ | 89973.29 |
| Conturĭ Curente | „ | 40704.54 |
| Diverse | „ | 241.65 |
| Interese de scrisurĭ fonciare | „ | 21495.— |
| Saldo în numĕrarŭ cu 31 Octomvre 1884 | „ | 29150.21 |
| | fl. | 608866.64 |

Sibiu în 31 Octomvre 1884.

**Visarionŭ Romanŭ** m. p.
Directorŭ esecutivŭ.

**Iosifŭ Lissai** m. p.
Comptabilŭ.





Nr. 2249—1884. 2—3

## Concursŭ!

Pentru administrarea corĕspundĕtóre a pădurilorŭ comunalĭ şi bisericescĭ, carĭ se află pe teritoriulŭ comunelorŭ Selişte, Gales, Tiliska, Vale, Sibielŭ, Cacova, Orlatŭ, Gura-rîului, Aciliu, Magŭ şi Sacelŭ aparţinĕtóre de cerculŭ Seliştei, comitatulŭ Sibiului, precum şi pentru facerea planurilorŭ de esploatare silvanale cari vorŭ mai fi de lipsă prin acésta sĕ deschide concursŭ pentru împlinirea unui postŭ de silvicultorŭ cercuale.

Reşedinţa oficiósă: Salişte.

Venitele împreunate cu acestŭ postŭ: salariu, banĭ de cuartirŭ, pauşalŭ de cancelariă, şi călĕtoriă face la olaltă 1265 fl. anualĭ.

Pentru facerea planurilorŭ de exploatare afară de acésta va vení o remuneraţiune corespunḑĕtóre.

Competenţĭ, cari afară de recerinţele prescrise în § 36. art. de lege XXXI. ex 1879 şi cunoscinţa limbei oficióse maghiară, posedŭ şi limba română şi germană, şi totdeodată suntŭ versaţĭ şi în afacerĭ de administraţiune silvanale, suntŭ provocaţĭ a'şi înaintá cererile înzestrate cu documente în termin de şiése septĕmânĭ la subscrisulŭ pretorŭ.

Selişte în 5 Noemvre 1884.

**Pretorele cercuale.**



## Mersulŭ trenurilorŭ
pe linia **Predealŭ-Budapesta** a căilei ferate orientale de statŭ reg. ung.

**Predealŭ-Budapesta**

| | Trenŭ accelerat | Trenŭ de persóne | Trenŭ omnibus | Trenŭ de persóne |
|---|---|---|---|---|
| Bucurescĭ | 7.15 | — | — | — |
| **Predealŭ** | 1.09 | — | — | 9.50 |
| Timişŭ | 1.33 | — | — | 10.15 |
| Braşovŭ | 2.06 | — | — | 10.50 |
| | 2.16 | 6.30 | 5.45 | |
| Feldióra | 2.44 | 7.09 | 6.28 | |
| Apatia | 3.03 | 7.41 | 7.07 | |
| Agostonfalva | 3.18 | 8.09 | 7.42 | |
| Homorodŭ | 3.51 | 8.53 | 8.51 | |
| Haşfaleu | 4.51 | 10.18 | 10.52 | |
| Sighişóra | 5.11 | 10.55 | 11.56 | |
| Elisabetopole | 5.39 | 11.36 | 12.43 | |
| Mediaşŭ | 6.00 | 12.11 | 1.23 | |
| Copşa mică | 6.29 | 12.35 | 2.07 | |
| Micăsasa | — | 12.54 | 2.27 | |
| Blaşiu | 7.02 | 1.29 | 3.06 | |
| Crăciunelŭ | — | 1.45 | 3.22 | |
| Teiuşŭ | 7.38 | 2.26 | 4.15 | |
| Aiudŭ | 7.55 | 2.48 | 4.44 | |
| Vinţulŭ de susŭ | — | 3.12 | 5.10 | |
| Uióra | — | 3.19 | 5.19 | |
| Cucerdea | 8.24 | 3.36 | 5.47 | |
| Ghirişŭ | 8.48 | 4.10 | 6.38 | |
| Apahida | — | 5.39 | 8.51 | |
| Clusiu | 10.08 | 5.59 | 9.18 | |
| | 10.18 | 6.28 | 8.00 | |
| Nedeşdu | — | 6.54 | 8.34 | |
| Ghirbĕu | — | 7.10 | 8.59 | |
| Aghirişŭ | — | 7.25 | 9.35 | |
| Stana | — | 7.49 | 10.16 | |
| Huiedinŭ | 11.33 | 8.11 | 11.04 | |
| Ciucia | 12.06 | 8.52 | 12.17 | |
| Bucia | — | 9.11 | 12.47 | |
| Bratca | — | 9.29 | 1.21 | |
| Rév | 12.51 | 9.52 | 2.05 | |
| Mező-Telegd | 1.21 | 10.27 | 3.08 | |
| Fugyi-Vásárhely | — | 10.46 | 3.39 | |
| Várad-Velinţe | — | 10.56 | 3.55 | |
| Oradia-mare | 1.49 | 11.04 | 4.06 | |
| | 1.54 | 11.14 | 7.30 | |
| P. Ladány | 3.14 | 1.47 | 11.05 | |
| Szolnok | 5.10 | 4.40 | 2.37 | |
| **Buda-pesta** | 7.30 | 7.44 | 6.40 | |
| Viena | 2.00 | 6.20 | 2.00 | |

**Budapesta—Predealŭ**

| | Trenŭ de persóne | Trenŭ omnibus | Trenŭ accelerat | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|---|
| Viena | 8.25 | 8.35 | 3.30 | 8.00 |
| **Budapesta** | 8.00 | 6.55 | 9.45 | 2.47 |
| Szolnok | 11.24 | 10.55 | 12.18 | 6.36 |
| P. Ladány | 2.01 | 2.04 | 1.59 | 10.09 |
| Oradea mare | 4.11 | 5.13 | 3.20 | |
| | 4.21 | 9.37 | 3.25 | |
| Várad-Velencze | 4.29 | 9.45 | — | |
| Fugyi-Vásárhely | 4.40 | 9.59 | — | |
| Mező-Telegd | 5.02 | 10.28 | 3.56 | |
| Rév | 5.46 | 11.41 | 4.31 | |
| Bratca | 6.09 | 12.15 | — | |
| Bucia | 6.28 | 12.48 | — | |
| Ciucia | 6.52 | 1.48 | 5.28 | |
| Huiedin | 7.32 | 3.21 | 6.01 | |
| Stana | 7.51 | 3.54 | — | |
| Aghiriş | 8.12 | 4.34 | — | |
| Ghirbĕu | 8.24 | 4.52 | — | |
| Nedeşdu | 8.38 | 5.11 | — | |
| Clusiu | 8.57 | 5.40 | 7.08 | |
| | 9.23 | 6.00 | 7.18 | |
| Apahida | 9.50 | 6.29 | — | |
| Ghiriş | 11.15 | 8.14 | 8.29 | |
| Cucerdea | 12.04 | 9.49 | 8.53 | |
| Uióra | 12.12 | 9.58 | — | |
| Vinţulŭ de susŭ | 12.19 | 10.07 | — | |
| Aiudŭ | 12.45 | 10.42 | 9.17 | |
| Teiuşŭ | 1.15 | 11.32 | 9.40 | |
| Crăciunelŭ | 1.44 | 12.03 | — | |
| Blaşŭ | 2.00 | 12.24 | 10.12 | |
| Micăsasa | 2.34 | 12.43 | — | |
| Copşa mică | 2.52 | 1.22 | 10.45 | |
| Mediaşŭ | 3.27 | 2.24 | 11.07 | |
| Elisabetopole | 4.01 | 3.06 | 11.29 | |
| Sigişóra | 4.50 | 4.17 | 12.15 | |
| Haşfaleu | 5.08 | 4.51 | 12.30 | |
| Homorod | 6.47 | 7.07 | 1.32 | |
| Agostonfalva | 7.36 | 8.10 | 2.04 | |
| Apatia | 8.09 | 8.46 | 2.24 | |
| Feldióra | 8.41 | 9.20 | 2.44 | |
| Braşovŭ | 9.20 | 10.15 | 3.15 | |
| | — | 6.00 | 3.25 | |
| Timişŭ | — | 6.57 | 4.03 | |
| **Predealŭ** | — | 7.32 | 4.28 | |
| Bucurescĭ | — | — | 10.25 | |

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.